

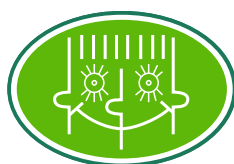

**REDIRECȚIONEAZĂ
ANUAL**

**din impozitul tău pe venit, către
CIDDC și susține drepturile copiilor**

CODUL FISCAL CIDDC: 1010620007454

2%

CIDDC

RAPORT ANUAL 2024

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC)

este o organizație nonguvernamentală ce activează în Republica Moldova de peste 25 de ani. Informăm și instruiem ADULȚII să înțeleagă ce nevoi are copilul și ce responsabilități au ei în legătură cu realizarea acestora în familie, la școală sau în alt mediu. Susținem COPIII să-și facă vocea auzită și să influențeze deciziile autorităților. Oferim suport AUTORITĂȚILOR să consulte opinia copilului și să ia decizii în interesul lui.

O societate cu mai multă grijă, înțelegere
și respect pentru ființa umană.

VIZIUNE MISIUNE

Inspirăm adulții să asculte vocea fiecărui copil și colaborăm cu copiii, familiile, autoritățile, serviciile publice și societatea civilă pentru a elabora și aplica soluții bazate pe drepturile copilului.

VALORI

Respect pentru diversitate – avem grijă unii de alții;

Cooperare – acționăm împreună pentru drepturile omului;

Inovare – împărtășim ceea ce învățăm și ne inspiră.

Împreună pentru drepturile copiilor:

**VOCEA LOR,
RESPUNSABILITATEA
NOASTRĂ!**

**CIDDC contribuie
la apărarea și
promovarea
drepturilor
copilului, în
special, prin:**

- Fortificarea sistemelor, structurilor și mecanismelor pentru a transpune drepturile în realitate;
- Consolidarea capacităților titularilor de drepturi de a-și cere drepturile și ale titularilor de obligații de a-și îndeplini responsabilitățile;
- Integrarea aplicării principiilor generale ale CDC.

Organizația implementează programe, soluții sau alte acțiuni care se referă la:

Protecția copilului

CIDDC, definește, în baza CDC și Comentariul General 13, protecția copilului drept acțiuni, măsuri și structuri de prevenire și de gestionare a „oricărei forme de violență fizică sau mentală, vătămare sau abuz, abandon sau neglijență, rele tratamente sau exploatare, inclusiv abuz sexual”. O atare percepție este de asemenea conformă Instrucțiunii privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului (2012).

Protecția copilului nu trebuie confundată cu protecția tuturor drepturilor copiilor, care este responsabilitatea tuturor celor care lucrează cu copiii. De asemenea, chiar dacă termenul de protecție a copilului este utilizat de unele entități naționale în contextul prestațiilor și serviciilor de protecție și asistență socială, acestea nu se încadrează în definiția utilizată de CIDDC în intervențiile sale.

Obiectivele programului:

Identificare și intervenție în situații de risc, prevenirea abuzului, neglijării, exploatării și traficului, asigurarea unui mediu sigur și incluziv. Formare și susținere pentru organizații, instituții guvernamentale, profesioniști care lucrează cu și pentru copii, părinți și îngrijitori.

Participarea copilului

Articolul 12 din Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC) reprezintă temeiul juridic pentru ceea ce Comitetul ONU privind Drepturile Copilului a definit ca fiind participarea copilului. În Comentariul general nr. 121, a declarat că, deși conceptul de participare a copiilor nu apare în textul art. 12, termenul este utilizat pe scară largă pentru a descrie punerea în aplicare a acestuia prin procese continue, care includ schimbul de informații și dialogul dintre copii și adulți cu privire la elaborarea de politici, programe și măsuri în toate contextele relevante ale vieții copiilor. Comitetul explică, de asemenea, că articolul 12, ca principiu general, prevede că statele ar trebui să se asigure că interpretarea și punerea în aplicare a tuturor celorlalte drepturi încorporate în CDC sunt ghidate de acesta, în special drepturile civile și politice ale copiilor (art. 13-17).

Obiectivele programului:

susținerea organizațiilor, instituțiilor statului, a profesioniștilor care lucrează cu și pentru copii la crearea spațiilor, care facilitează participarea copiilor la luarea deciziilor; susținerea și împuternicirea copiilor de a-și face vocea auzită; promovarea drepturilor la participare și a standardelor de participare a copilului, inclusiv prin campanii pe social media.

Educație pentru Drepturile Omului

Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989), stabilește (Art. 29) că unul dintre scopurile educației este dezvoltarea respectului pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și pregătirea copilului pentru viața responsabilă într-o societate liberă. Articolul 42 stipulează că una dintre obligațiile guvernelor este să facă pe larg cunoscute principiile și dispozițiile Convenției atât copiilor cât și adulților, prin mijloace active și adecvate.

Obiectivele programului:

susținerea adulților, profesioniștilor, care lucrează cu și pentru copii și a copiilor cu referire la drepturile copilului; dezvoltarea atitudinii de respect și apreciere a unicității fiecărui individ; formarea competențelor de acțiune pentru promovarea și apărarea drepturilor omului.

ACRONIME

AA – Ministerului Federal al Afacerilor Externe al Germaniei

ADH – Action Deutschland Hilft

AFD – Agenția Franceză de Dezvoltare

APSCF – Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei

CRCt – Child Rights Connect

CADO – Copii apărători ai drepturilor omului

CDC – Convenția cu privire la Drepturile Copilului

CIDDC – Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului

CMIEA – Centrul Municipal de Învățare și Educație a Adulților

CNPAC – Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

CoE – Consiliul Europei

CRAP – Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică

DKH – Diakonie Katastrophenhilfe

FDF – Fundația Franței

IET – Instituție de educație timpurie

OLSDÎ – Organ local de specialitate în domeniul învățământului

VNET – Violență, Neglijare, Exploatare și Trafic

MEC – Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Neovita – Asociația „Sănătate pentru Tineri”

ONU – Organizația Națiunilor Unite

UNICEF – Fondul Națiunilor Unite pentru Copii

UNFPA – Fondul Națiunilor Unite pentru Populație

UNHCR – Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

UN Women – Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Emanciparea Femeilor

ORGANIZAȚII

FINANȚATORI

Eriks Development Partner

Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA)

Consiliului Europei

Diakonie Katastrophenhilfe (DKH)

Ville de Genève

Child Rights Connect

Fundația Guido Feger din Liechtenstein

Salvați Copiii România

MSD

MSD for Mothers

Soroptimist International, Union of Norway

World Vision International

Plan International

Disasters Emergency Committee

Solidarités International

Deutsche Botschaft

Deutsche Botschaft Chișinău

Safe Online

ORGANIZAȚII ȘI INSTITUȚII PARTENERE

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC)

Oficiul Avocatului Poporului, Ombudsmanul Copilului

Agencia Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în Familie

Asociația „Sănătate pentru Tineri” (Neovita)

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)

Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP)

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF)

Centrul Municipal de Învățare și Educație a Adulților (CMIEA)

Centrul de Excelență în Industria Ușoară

Școala profesională nr. 2 din mun. Chișinău

Școala profesională nr. 7 din mun. Chișinău

Școala profesională din comuna Bubuieci

Centrul de Creație și Agrement din or. Fălești

OLSDÎ din raioanele Briceni, Ocnîța, Edineț, Fălești, Ialoveni, Drochia, Strășeni, Criuleni, Orhei, Căușeni, Anenii Noi, Ștefan Vodă, Cimișlia, Bălți, Glodeni, Florești, Telenești, Basarabeasca, UTA Găgăuzia și din mun. Chișinău

ECHIPA CIDDC

Arina ZÎCU - Directoare executivă

Iosif MOLDOVANU - Expert în drepturile copilului

Smiljana FRICK - Expertă în drepturile copilului

Irina GUȘAN - Directoare de programe

Iulia DROZDOV - Coordonatoare Program protecția copilului

Rodica CAIMAC - Coordonatoare Program participarea copilului

Olesea COTIUJANU - Coordonatoare Program educație pentru drepturile omului

Adriana PASAT - Coordonatoare de proiecte

Tatiana STIHARI - Coordonatoare de proiect

Elvira DRANGOI - Coordonatoare Platforma Copiilor

Inesa PAPUCCIU - Asistentă de proiecte, designer grafic

Tatiana FRECĂUȚANU - Specialistă în comunicare și relații publice

Gheorghe GALBURA - Specialist în comunicare Platforma Copiilor

Mihai GROSU - Administrator IT

Ion ROTARU - Contabil

Sergiu GABUREAC - Șofer

PROIECTE IMPLEMENTATE

- ABC - ACTIONS for the rights of the children, BUILDING relationships based on respect and cooperation; COMMUNICATION and documentation, Eriks Development Partner;
- EU 4 Gender Equality: Together Against Gender Stereotypes and Gender-Based Violence („Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”), Uniunea Europeană, implementat în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Emanciparea Femeilor (UN Women);
- Promovarea guvernantei democratice a școlii în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, Consiliul Europei;
- Răspuns umanitar integrat în Ucraina, Polonia, România și Moldova pentru ucrainenii și resortisanții țărilor terțe afectați de conflict, APSCF cu suportul financiar al Ministerului Federal al Afacerilor Externe al Germaniei (AA) prin intermediul Diakonie Katastrophenhilfe (DKH);
- Recunoașterea drepturilor, împuternicirea și protecția CADO (Copii apărători ai drepturilor omului) în promovarea drepturilor omului în Republica Moldova, Child Rights Connect, cu suportul financiar oferit de Ville de Genève;
- Consolidarea și Protejarea Drepturilor Copilului în Republica Moldova, Ambasada Germaniei, cu sprijinul financiar al Ministerului Federal al Afacerilor Externe al Germaniei;
- Consolidarea coeziunii sociale și a rezistenței Moldovei la criza refugiaților din Ucraina, Solidarités International, Synergie Emergency Response cu suportul financiar oferit de Agenția Franceză de Dezvoltare (AFD) și Fundația Franței (FDF);
- Un model integrat de asigurare a accesului la servicii medicale și sociale pentru adolescentele însărcinate și mamele adolescente din zonele rurale defavorizate din România și Republica Moldova, MSD și MSD for Mothers;
- Implementarea activităților de sensibilizare a copiilor și adulților cu privire la exploatarea și abuzul sexual online asupra copiilor, Safe online și Consiliul Europei;
- Împuternicirea instituțiilor de învățământ: salvagardarea și protecția copiilor și adolescenților din Republica Moldova și Ucraina, Disasters Emergency Committee, Plan International și World Vision;
- Răspuns de urgență pentru a satisface nevoile de bază ale refugiaților și ale comunităților gazdă afectate de criza din Ucraina în Moldova, World Vision International și Action Deutschland Hilft (ADH);
- Adolescenți și adolescente cu abilități de viață independentă, Soroptimist International, Union of Norway.

VOCEA COPIILOR

În perioada 28 noiembrie - 10 decembrie 2024, **Forumul Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului (CADO)** a oferit un cadru de învățare interactiv pentru 807 (645F și 162M) elevi și eleve din întreaga țară, contribuind la dezvoltarea competențelor necesare pentru promovarea culturii democratice și apărarea drepturilor fundamentale ale omului. Copiii au împărtășit experiența de CADO și au formulat propuneri de îmbunătățire a activității copiilor apărători ai drepturilor omului pentru titularii de obligații din sistemul educațional. Acestea se referă la:

Impactul tehnologiei:

Deși tehnologia facilitează accesul la informații și comunicare, elevii își exprimă îngrijorarea cu privire la utilizarea excesivă a telefoanelor mobile în timpul orelor, care afectează atenția și interacțiunile umane.

Libertatea de exprimare și incluziunea:

Elevii apreciază un mediu educațional în care diversitatea este respectată, iar discriminarea este minimizată. Ei subliniază necesitatea unui climat în care să se simtă în siguranță și acceptați, indiferent de diferențe.

” Încălcarea libertății în exprimare atunci când suntem întrerupți sau nu ne putem exprima gândurile până la capăt este trist, unii profesori spun că nu vor să asculte sau intervin cu ideile lor, atunci simt tristețe, anxietate, simt că nu contez .

a spus o participantă

Bullyingul și discriminarea:

Acestea sunt probleme persistente în școli care afectează siguranța emoțională a elevilor. Elevii solicită măsuri mai clare pentru combaterea acestor fenomene și crearea unui mediu incluziv.

” Este nevoie profesorii să susțină drepturile, să facă activități de conștientizare a drepturilor, chiar la ore, Școala trebuie să afle problemele elevilor, să observe acțiunile elevilor, școala e axată doar pentru a da informații, de aceea nu observă cum se simt elevii, unele persoane sunt batjocorite de ceilalți. Discriminarea și bullyingul trebuie oprite.

a împărtășit un participant

Rolul profesorilor:

Elevii recunosc că profesorii îi pot inspira și motiva să exceleze și să-și dezvolte calități precum responsabilitatea, respectul și empatia prin comportamentul/ exemplul lor propriu. Iar dezvoltarea emoțională și socială a elevilor depinde de relația dintre profesor și elev.

Conștientizarea drepturilor:

Este necesar ca școlile să includă în mod regulat lecții despre drepturi fundamentale, demnitatea și valoarea umană.

” Acum mulți oameni vorbesc despre drepturile omului în sens ironic, se pierde sensul adevărat.

a atenționat un participant

Vocea elevilor:

Mulți elevi își exprimă dificultatea de a vorbi deschis din cauza fricii de ridiculizare, subliniind importanța empatiei, sprijinului din partea profesorilor și colegilor, precum și a implicării părinților pentru crearea unui mediu educațional sănătos.

” Unii profesori nu susțin copiii și ideile lor, se conduc de anumite stereotipuri, tradiții etc. La școală și în societate avem subiecte, care nu le putem discuta deoarece se consideră tabu.

a menționat un participant

Corina Lungu, șefa Direcției politici în învățământul general la Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, a purtat un dialog cu elevii și a răspuns la întrebările lor.

”

Vă mulțumesc pentru implicarea activă, curajul și dedicarea în promovarea drepturilor fundamentale. Ministerul Educației și Cercetării a ascultat cu atenție opiniile voastre, a înțeles provocările cu care vă confrunțați și apreciază recomandările valoroase pe care le-ați oferit. Ne angajăm să ținem cont de aceste perspective în dialogul nostru cu instituțiile de învățământ și în procesul de luare a deciziilor, astfel încât să construim împreună un mediu educațional mai incluziv și mai echitabil.

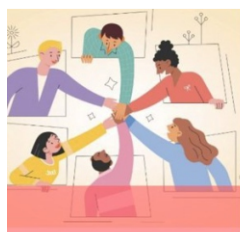
a declarat doamna Lungu

Participanții au subliniat cât de important este ca adulții să asculte opiniile copiilor fără a-i judeca, ceea ce contribuie la creșterea încrederii acestora și la motivarea lor de a veni cu propuneri, apreciind în același timp schimbul de experiență și dialogul constructiv cu adulții.

”

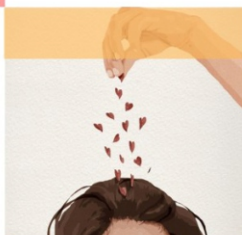
Mereu am simțit că pedepsele față de copii nu sunt corecte, în special pedepsele prin care copiii sunt numiți, etichetați, îmbrânciți. Azi am învățat și am auzit răspunsul Ministerului Educației că acest lucru este greșit și trebuie raportat, deoarece afectează direct dezvoltarea noastră. Sunt recunoscătoare că ministerul a împărtășit cu noi linkurile/informațiile unde putem cere ajutor în diferite situații și unde putem raporta un caz de încălcare a drepturilor. Aceste linkuri le vom trimite mai departe la colegii noștri, ca să ne asigurăm că nu suntem singuri în fața unei probleme și sunt instituții, care ne protejează pe noi și drepturile noastre.

a menționat o participantă

Să reflecteze critic asupra procesului de apărare a drepturilor omului în diferite situații de viață.

Să conștientizeze propriile valori, atitudini, abilități și cunoștințe obținute în urma implicării în apărarea drepturilor omului.

Să clarifice rolul adulților în respectarea, protecția și împuternicirea CADO.

Să exprime liber emoțiile, nevoile, precepțiile și preocupările personale.

Să primească și să ofere sprijin și încurajare.

PROFESIONIȘTII ȘI PROFESIONISTELE CARE LUCREAZĂ CU ȘI PENTRU COPII CUNOSC ȘI APLICĂ MECANISME FUNCȚIONALE DE PROTECȚIE A COPILULUI

În 2024, CIDDC a contribuit la consolidarea capacităților a

3607

(3488F, 119M) cadre didactice și manageriale de la toate nivelele de învățământ (preșcolar, primar și secundar) în domeniul protecției copilului prin:

Programe de suport psiho-emoțional pentru profesioniștii și profesionistele din domeniul educației

Conectarea cu sine și alții, pentru cultivarea armoniei, concentrare, curaj, respect de sine și ceilalți.

o 1978 (1938F, 40B) de cadre didactice și manageriale din raioanele Glodeni, Telenești, Strășeni, Florești, Basarabeasca, Bălți, Căușeni, Cimișlia, Criuleni, Leova, UTA Găgăuzia, Călărași, Fălești și Hîncești au primit **suport psiho-emoțional și și-au îmbunătățit capacitățile de a susține incluziunea copiilor**, inclusiv a copiilor refugiați din Ucraina. Cadrele didactice și-au dezvoltat abilitățile de comunicare non-violentă, gestionare a emoțiilor și prevenirea stresului.

o 30 (28F, 2B) de cadre manageriale și de conducere din raionul Ștefan Vodă au explorat cum să acționeze holistic la schimbările și provocările sistemului și să-și asume responsabilitatea pentru munca echipei și impactul final asupra tuturor în cadrul atelierelor de **Leadership sistemic**.

o 156 (152F, 4B) de cadre didactice din toate raioanele țării au explorat și analizat scenariile proprii de viață și interacțiunile sociale cu scopul de modificare a stărilor dominante ale Eu-lui, în cadrul atelierelor de **Analiză tranzacțională**.

o 151 (146F, 5B) de cadre didactice din toate raioanele țării au abordat tematici precum **lucru cu trauma și strategii de prevenire** a acesteia.

Programe de prevenire a violenței față de copii, inclusiv bullying

Copiii din toată lumea au dreptul de a trăi liberi de orice formă de violență.

o 2331 (2238F, 93B) de cadre didactice din raioanele Leova, Cimișlia, Criuleni, Glodeni, Telenești, Strășeni, Florești, Orhei, Hîncești, Fălești, Călărași, Căușeni, Edineț și mun. Bălți și-au consolidat capacitățile de a preveni și interveni în cazurile de bullying în instituțiile de învățământ, în baza **Metodologiei de prevenire și combatere a bullyingului**.

o 484 (476F, 8B) de cadre didactice din raioanele Călărași, Fălești și Hîncești au participat la ateliere de formare pentru a-și dezvolta abilitățile de a organiza **sesiuni tematice cu părinții**.

o 402 (395F, 7B) de cadre didactice din raioanele Anenii Noi și Ștefan Vodă și-au dezvoltat abilitățile de a cunoaște copilul ca individualitate și a adapta programele de formare la nevoile copilului în cadrul programului **Educația centrată pe copil**.

o 46 (44F, 2B) de studenți și masteranzi ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” și cadre didactice din instituțiile de educație timpurie au participat la două ateliere de formare privind utilizarea aplicației interactive „Provocările lui Dragoș” în procesul educațional. Aplicația este un

instrument care sprijină cadrele didactice în prevenirea abuzului față de copii prin utilizarea video-urilor și a unui ghid metodologic; și Programul de prevenire a violenței în familie „Fir de nisip” care poate fi aplicat adolescenților cu vârste între 12 și 18 ani, oferind un cadru sigur în care aceștia pot discuta și învăța cum să recunoască și să reacționeze în fața situațiilor de violență.

UPSC
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”

ERIKS
DEVELOPMENT PARTNER

CIDDC

Masă rotundă
EDUCAȚIA PRIVIND DREPTURILE COPILULUI
20 noiembrie 2024

3 ateliere tematice

- Program de prevenire a violenței în familie „**Fir de nisip**”
- Aplicația educativă pentru copii „**Provocările lui Dragoș**”
- Educația prin, pentru și despre drepturile copilului

o 16 (14F, 2B) diriginți, profesori și cadre manageriale din s. Pitușca, Călărași și 255 (243 F, 12M) de cadre didactice, profesori de biologie și diriginții ai claselor 6-12 din raioanele Șefan Vodă și Anenii Noi și-au consolidat capacitățile de a promova activități de **prevenire a sarcinii în adolescență**, conștientizarea riscurilor și consecințelor în rândul adolescenților.

o 303 (302F, 6B) cadre didactice din IET, părinți și îngrijitori din raionul Călărași și-au consolidat nivelul de cunoștințe și conștientizare cu privire la **exploatarea și abuzul sexual online** asupra copiilor;

o 353 (344F, 9B) de specialiști și specialiste din domeniul educației (educatori, profesori, manageri, psihologi și coordonatori VNET/ violență, neglijare, exploatare și trafic) din raioanele Căușeni, Edineț și mun. Bălți și-au consolidat abilitățile de a **dezvolta și/ sau revizui Politica de Protecție a Copilului în instituțiile de învățământ**.

Program de prevenire și combatere a stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen.

o 290 de participanți: 85 de tați și 205 de tineri au participat în cadrul Cluburilor Taților pentru prima dată. 9 Cluburi ale Taților (18 grupuri de tineri și tați) au fost create în raioanele Căușeni, Fălești, Ialoveni, Ștefan Vodă și mun. Chișinău. Cluburile taților sunt o rețea de grupuri de tați care **promovează paternitatea activă și abordează normele sociale discriminatorii împotriva femeilor**, un spațiu prietenos în care tații și tinerii învață despre rolurile în familie, în îngrijirea copiilor și crearea relațiilor sănătoase.

o 18 facilitatori/e locali/e (17F, 1B) și-au dezvoltat abilitățile de **creare, facilitare și promovare a Cluburilor Taților** printr-un program de formare de formatori și suport individualizat sub formă de mentorat și ghidare în procesul implementării.

EVENTIMENT CU IMPACT

Relațiile bazate pe respect, egalitate, parteneriat și non-violență creează un cadru familial protectiv și sigur pentru fiecare copil.

Pe 19 decembrie 2024, peste 40 de participanți și participante, facilitatori/e locali/e, tați, reprezentanți ai centrelor de tineret, autorități publice locale (APL), reprezentanți ai societății civile, parteneri de implementare UNFPA Moldova, UN WOMEN Moldova, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și Violenței în Familie, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova s-au reunit pentru a împărtăși experiențele în cadrul evenimentului **„Transformând Stereotipurile de Gen: Impactul și Perspectivele Clubului Taților”**

Evenimentul a reunit oficiali de rang înalt din domeniul drepturilor omului și educației, care au discutat despre rolul esențial al bărbaților în promovarea unui mediu familial echilibrat și incluziv și au subliniat importanța colaborării între instituțiile publice și actorii internaționali pentru schimbarea normelor sociale, promovarea accesului egal la oportunități și susținerea echității de gen.

E.S. Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova a menționat importanța implicării active a taților în creșterea copiilor, evidențiind beneficiile atât pentru familie, cât și pentru societate, și a accentuat necesitatea schimbării normelor sociale pentru a sprijini egalitatea de gen și progresul în Republica Moldova, în contextul aderării la Uniunea Europeană:

„Schimbarea începe acasă, prin propriul exemplu. Prin abilitatea taților, abilităm familiile, prin abilitarea familiilor, abilităm Moldova. Tații trebuie recunoscuți ca parteneri egali în activitatea parentală. Pentru Moldova aceste schimbări devin și mai importante pe măsură ce țara progresează spre aderarea la UE.

Alinierea la valorile Europene de egalitate și incluziune este o cerință importantă pentru aderare. Atunci când tații sunt implicați mai activ în creșterea propriilor copii, beneficiile se extind cu mult dincolo de limitele propriilor familii.”

E.S. Jānis Mažeiks,
Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova

#Eu4GenderEquality

Despre viziunea și angajamentul UNFPA Moldova în privința schimbării normelor sociale și promovării egalității de gen a vorbit **Dr. Karina A. Nersesyan, Reprezentantă de țară UNFPA Moldova:**

„Noi trebuie să schimbăm normele sociale împreună cu bărbații. Munca pe care o desfășurăm împreună cu partenerii noștri – UN Women, UE și CIDDC – generează schimbări și implică tot mai multe aspecte. Datorită sprijinului UE, reușim să finanțăm acest vis de a transforma Moldova într-un loc incluziv, care oferă oportunități egale pentru toată lumea, un loc în care băieții și fetele cresc și devin membri ai societății care se respectă reciproc.”

Karina A. Nersesyan,
Reprezentantă de țară UNFPA Moldova

#Eu4GenderEquality

Sesiunile interactive, prezentările de bune practici și discuțiile în grupuri mici au fost elemente cheie ale evenimentului, promovând un dialog deschis și participativ. Concluziile și propunerile generate vor ghida extinderea inițiativei la nivel național, consolidând impactul acesteia.

„Cluburile taților reprezintă un instrument eficient în prevenirea violenței în bază de gen și ne dorim includerea acestui model în programul de prevenire începând cu 2025. Copiii trebuie să crească într-un mediu sănătos și agenția noastră este deschisă spre colaborare în elaborarea de politici eficiente pentru că experiența voastră este valoroasă pentru noi. Împreună putem crea o schimbare.”

Viorica Țîmbalari,
Directoare generală ANPCV

#Eu4GenderEquality

a subliniat **Viorica Țîmbalari, șefa Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie.**

PROGRAME DE DEZVOLTARE A RELAȚIILOR INTERINSTITUȚIONALE ÎN CAZURILE CARE SE REFERĂ LA COPII

Drepturile copilului sunt intersectoriale

o 244 (238F, 6B) de cadre didactice și manageriale din raioanele Căușeni, Edineț și municipiul Bălți au participat la ateliere dedicate îmbunătățirii comunicării cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC). Aceste sesiuni au vizat **consolidarea dialogului dintre instituțiile de învățământ și MEC**, punând accent pe partajarea eficientă a informațiilor, clarificarea politicilor educaționale și crearea unor canale de comunicare mai accesibile și transparente. Participanții au discutat despre bune practici, provocări și soluții pentru o colaborare mai strânsă în domeniul protecției copilului și al implementării inițiativelor educaționale.

o 32 (30F, 2B) de specialiști și specialiste din domeniul educației din raioanele Căușeni, Bălți, Criuleni și Cimișlia au participat la o școală de formare de 2,5 zile unde și-au dezvoltat capacitățile de **cooperare și comunicare interculturală** în contextul incluziunii copiilor refugiați.

o 368 (360F, 8B) de cadre didactice din instituțiile de educație timpurie și învățământ general din raioanele Căușeni, Edineț și mun. Bălți și-au dezvoltat abilitățile de **comunicare cu mass-media în cazurile care se referă la copii**.

o 24 (23F, 1B) de facilitatori locali, specialiști din cadrul Direcțiilor de Educație din 5 raioane (Căușeni, Fălești, Ialoveni, Ștefan Vodă și mun. Chișinău), Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului din mun. Chișinău și Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică cooperat în **activității de planificare și evaluare a Cluburilor Taților**.

PROGRAME DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A ABILITĂȚILOR DE VIAȚĂ INDEPENDENTĂ PENTRU COPII ȘI TINERI DIN REPUBLICA MOLDOVA, INCLUSIV PENTRU COPIII REFUGIAȚI.

o **Dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine a copiilor refugiați din Ucraina și a părinților/îngrijitorilor lor.** Prin intermediul sesiunilor de consiliere psihologică individuală, 43 (22F, 21B) de copii refugiați și 17 părinți/îngrijitori (femei) din mun. Bălți, raioanele Cahul, Ștefan Vodă, Fălești și Dondușeni au fost susținuți să stabilească relații pozitive, să-și dezvolte capacitățile de comunicare, să învețe să-și gestioneze emoțiile etc. „Am observat cum s-au schimbat spre bine relațiile în grupul de copii de la Centrul de Plasament unde au avut loc sesiunile. Unii copii s-au integrat în școală și grădiniță”, a menționat un psiholog.

o 21 (15F, 6B) copii și-au consolidat nivelul de cunoștințele și conștientizare cu privire la **exploatarea și abuzul sexual online** asupra copiilor

o **Integrarea socială și profesională a 7 tineri** (5F, 2B) din grupuri social vulnerabile au beneficiat de suport financiar pentru continuarea studiilor profesionale. Totodată, tinerii și tinerele s-au implicat în activități de dezvoltare personală și au participat la 4 ateliere de formare pentru îmbunătățirea abilităților de viață independentă, de autocunoaștere și comunicare asertivă.

o 8 copii (5F și 3B) din clubul IMPACT+ și-au **dezvoltat cunoștințele privind drepturile omului și implicarea civică.** În cadrul clubului IMPACT+

PROFESIONIȘTI ȘI PROFESIONISTE, CARE LUCREAZĂ CU ȘI PENTRU COPII, SUNT IMPLICAȚI/E ÎN INIȚIEREA ȘI IMPLEMENTAREA PROCESELOR DE PARTICIPARE A COPIILOR, ACCESIBILE ȘI DE CALITATE

Copiii au dreptul de a influența procesele și deciziile care îi privesc.

În 2024, CIDDC a contribuit la consolidarea capacităților a 1028 (998F, 30M) cadre didactice și manageriale de la toate nivelele de învățământ (preșcolar, primar și secundar), 131 (126F, 5B) de părinți și îngrijitori, 15 (3F, 12B) de tineri/tinere și 151 de copii (109F, 42B) în domeniul participării copilului prin diverse programe de formare:

- o 308 (304F, 4B) de cadre didactice din raioanele Călărași, Fălești și Hîncești și-au consolidat capacitățile de a susține copiii în procesul de luare a deciziilor în școală. Cadrele didactice au dezvoltat și aplicat instrumente de consultare a opiniei copilului, de solicitare a feedbackului și elaborarea

versiunilor prietenoase copilului ale materialelor consultative.

- o 15 (3F, 12B) de tineri/tinere și-au format competențele în cadrul programului de formare de formatori în domeniul participării copilului. Atelierele de formare s-au concentrat pe înțelegerea conceptelor fundamentale ale Convenției ONU privind Drepturile Copilului, înțelegerea drepturilor copilului și modului în care pot pleda pentru propriile drepturi, precum și identificarea adulților responsabili de respectarea acestor drepturi; standardele de participare ale copilului și aplicarea lor în practică prin dezvoltarea de instrumente și agende de lucru.
- o 213 (206F, 7B) de cadre didactice au participat la sesiuni dedicate elaborării și aplicării versiunii prietenoase a Codului de Conduită în instituțiile de învățământ. Aceste activități au avut ca scop promovarea unui mediu educațional bazat pe respect, integritate și etică profesională, contribuind la

prevenirea comportamentelor necorespunzătoare și consolidarea relațiilor armonioase între cadrele didactice, elevi și părinți.

- o 34 (31F, 3B) de cadre didactice și elevi/e au participat la o școală de formare privind elaborarea participativă a Codului de conduită prietenos copilului, au învățat să dezvolte instrumente de consultare a opiniei copiilor cu privire la siguranța în școală și realizarea materialelor prietenoase copilului.

INSTITUȚIILE ȘCOLARE ÎNȚIAZĂ PRACTICA GUVERNANȚEI DEMOCRATICE ȘI OPEREAZĂ MECANISME EFICIENTE DE PARTICIPARE A COMUNITĂȚII ȘCOLARE ÎN PROCESELE DE LUARE A DECIZIILOR

- o 151 de copii (109F, 42B) înțeleg mai bine rolul pe care îl au în calitate de membri/ membre ai **Consiliului Elevilor în guvernanta școlii** și participă la procesul de luare a deciziilor. Copiii au participat la ateliere de formare pentru a-și dezvolta abilitățile cu referire îmbunătățirea proceselor participative de luare a deciziilor la nivel de organizarea și funcționarea Consiliului elevilor în școală.

- o 131 (126F, 5B) de părinți și îngrijitori au o înțelegere mai bună a rolului **Consiliului reprezentativ al părinților** în procesul de guvernanta democratică a școlii și promovează

interesele copiilor în acest proces. Părinții și îngrijitorii au participat la ateliere de formare pentru a-și dezvolta abilitățile de consultare și implicare a părinților/ elevilor în procesele decizionale din școală;

- o 508 (488F, 20B) cadre didactice și manageriale și-au consolidat capacitățile privind **aplicarea principiilor guvernantei democratice a școlii** în viața de zi cu zi și în procesele de luare a deciziei. Profesioniștii și profesionistele din domeniul educației înțeleg mai bine rolul pe care îl au în crearea oportunități de participare în procesele de luare a deciziilor a tuturor membrilor comunității școlare.

COPIII ÎȘI ÎNȚELEG DREPTURILE ȘI INFLUENȚEAZĂ DECIZIILE CARE ÎI PRIVESC

Recunoașterea, împuternicirea și protecția copiilor apărători ai drepturilor omului/ CADO

În efortul său de a avansa respectarea drepturilor copiilor apărători ai drepturilor omului în Moldova, de a-i împuternici și proteja, CIDDC a oferit suport individual, dar și mai multor grupuri de copii din cadrul **Platformei Copiilor**¹ (aproximativ 60 (40F, 20B) de membri activi ai platformei), inclusiv pentru:

Patru grupuri de copii apărători ai drepturilor omului din Platforma Copiilor (Inițiativa CADO pentru lege, CADO pentru Drepturile Copilului, CADO prin storytelling și CADO pentru educația sexuală)

¹ Platforma a fost lansată în anul 2017 de către Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC). CIDDC susține Platforma Copiilor din care fac parte copii și grupuri de copii, cu sau fără experiență de apărare a drepturilor omului, să fie informați despre drepturile copiilor, dar și să comunice autorităților despre cum se respectă drepturile lor, într-un mod sigur, incluziv, anonim și prietenos.

o 10 copii (8F, 2B) membri și membre ale grupului **CADO pentru educația sexuală** din cadrul Platformei Copiilor, au fost susținuți în procesul de promovare și pledoarie pentru Educația sexuală în școală. Grupul de fete și băieți de la Platforma Copiilor a realizat raportul **„Intimitatea emoțională a copiilor, cum mediul școlar și familial contribuie la dezvoltarea ei?”**. Rezultatele cercetării realizate de copii au fost prezentate în cadrul mesei rotunde *„Educația sexuală – cum aceasta are loc în Republica Moldova?”*, la care au participat reprezentante și reprezentanți din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, Oficiului Avocatului Poporului, specialiste și specialiști în sănătate sexuală și reproductivă, în drepturile copilului, cadre didactice, părinți, copii apărători ai drepturilor omului. În baza raportului copiilor, participanții și participantele mesei rotunde au subliniat nevoile copiilor de educație sexuală și au evaluat resursele din acest domeniu; au identificat soluții pentru a depăși obstacolele în abordarea educației sexuale, pentru a crește respectul față de drepturile copiilor la sănătate, dezvoltare, informare și protecție împotriva abuzului; au explorat oportunitățile de promovare și îmbunătățire a educației sexuale în Republica Moldova.

Avocatul poporului pentru drepturile copilului, Vasile Coroi, a dat asigurări că recomandările Platformei Copiilor (prezentate în versiune preliminară, în noiembrie 2023, la Forumul Național al Drepturilor Copiilor) au fost incluse într-un raport și transmise către MEC și a declarat că le va prezenta Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice pe 19 aprilie curent, apoi în plenul Parlamentului.

„Educația sexuală este un drept al copiilor din mai multe perspective. Dreptul la educație, care presupune o educație de calitate, relevantă, o educație care pregătește pentru viață, dezvoltă competențe, deprinderi de viață necesare. Dar este un drept și din perspectiva dreptului la sănătate sexuală și reproductivă. Fără aceste aspecte, copiii nu ar putea să-și dezvolte competențele necesare și nici să se protejeze de violență, în primul rând de abuz sexual. Noi pledăm ca educația sexuală să înceapă cât mai curând posibil, inclusiv de la treapta preșcolară. Anumite competențe, copiii au nevoie să le cunoască încă de la vârsta preșcolară. De exemplu, să cunoască diferența dintre secrete bune și secrete rele, despre regula «aici nu se pune mâna», despre cum să ceară ajutor în caz de abuz.

Eu, în calitate de avocat al poporului pentru drepturile copilului, pledez pentru introducerea în curriculumul obligatoriu a aspectelor educației sexuale și a standardelor Organizației Mondiale a Sănătății sau a celor din Ghidul UNESCO pentru educație sexuală comprehensivă.

a declarat Vasile Coroi.

o 14 copii (8F, 6B) membri și membre ale grupului **CADO pentru lege** din cadrul Platformei Copilului, și-au consolidat cunoștințele privind participarea copilului în elaborarea legilor. În procesul de pledoarie, tinerii și tinerele au elaborat 6 videouri cu scopul de a informa publicul despre participarea copiilor în elaborarea legilor și recunoașterea drepturilor CADO în viitoarea lege privind Apărătorii Drepturilor Omului. CIDDC a elaborat un Set de instrumente privind participarea copiilor în elaborarea legilor în Moldova, care reflectă rolul autorităților și al Avocatului Poporului pentru Drepturile Copilului în acest sens. Grupul de copii a prezentat acest set de instrumente deputaților în cadrul ședinței Comisiei protecție socială, sănătate și familie a Parlamentului. Discuțiile s-au axat pe identificarea oportunităților de aplicare a acestui set de instrumente și, de asemenea, au fost împărtășite viziunile copiilor despre conținutul viitoarei legi privind apărătorii drepturilor omului. La rândul lor, deputații s-au referit la etapele de elaborare a unei legi și la atribuțiile ce le revin în acest proces.

Vicepreședinta Comisiei protecție socială, sănătate și familie, Liliana Grosu, și-a exprimat recunoștința pentru activismul civic de care dau dovadă tinerii și i-a încurajat să se implice în consultarea proiectelor de lege, un proces complex, responsabil și dificil.

” Cred că vocea copiilor trebuie să fie auzită în acest proces. Mi-aș dori ca un număr mare de tineri din țara noastră să se identifice ca apărători ai drepturilor copiilor. Suntem la începutul unei căi pe care Republica Moldova nu a mai parcurs-o și este o experiență nouă pentru societate. Va fi nevoie de eforturi comune ca să formăm și opiniile adulților, dar și să informăm cât mai mulți copii. Sunt curioasă să începem și să demonstrăm că, atunci când copiii participă la elaborarea legilor, calitatea lor se îmbunătățește.

o 21 de copii (16F, 5B) membri și membre ale grupului **CADO pentru drepturile copilului** din cadrul Platformei Copilului și-au crescut gradul de înțelegere privind drepturile copilului și au contribuit la elaborarea campaniei de informare „Înțelegem drepturile copilului”. Membrii și membrele au identificat puncte-cheie esențiale care ar trebui să fie cunoscute atât de copii, cât și de adulți. Campania include o serie de 8 videoclipuri și mai multe postări informative, care abordează tematici relevante pentru drepturile copilului. Grupul a fost implicat în toate etapele de implementare a campaniei: de la conceperea și crearea ideilor pentru conținut, până la oferirea de feedback pentru materialele realizate.

Directoarea executivă a CIDDC, Arina Zîcu, a subliniat necesitatea unei abordări holistice în promovarea drepturilor copilului, astfel încât adulții să înțeleagă care sunt nevoile copilului și care sunt responsabilitățile lor în raport cu satisfacerea acestor nevoi.

” Pentru ca toți copiii din Moldova să se bucure de drepturile lor, această inițiativă, a avut o abordare holistică: am lucrat cu cadrele didactice, le-am susținut să înțeleagă ce sunt drepturile copilului și cum pot împuternici copiii și crea un spațiu sigur în care aceștia pot acționa în calitate de apărători ai drepturilor omului.

De asemenea, am lucrat cu un grup de copii/ tineri pentru ca să înțeleagă de la cine își pot revendica drepturile și cum se pot bucura de aceștia și cu publicul larg pentru a dezvolta o cultură a respectului pentru drepturile copilului. Doar prin abordări sistemice și cuprinzătoare putem promova și asigura înțelegerea și respectarea drepturilor omului/ copilului.

o 15 copii (8F și 7B), membri și membre ale grupului „**Drepturile CADO prin storytelling**” și-au dezvoltat abilitățile de a crea video-uri, fotografii și texte, prin care pot promova experiențele lor de apărare a drepturile omului. Aceștia au dezvoltat 4 produse video, care au avut drept scop informarea copiilor despre cine sunt CADO, ce fac CADO, drepturile CADO și cum adulții pot susține CADO, care au fost promovate în cadrul unei campanii online.

Coordonatoarea Platformei Copilului, Elvira Drangoi

menționează că copiii din Moldova tot mai des acționează în calitate de apărători ai drepturilor omului și cer respectarea drepturilor lor și al semenilor. În sine, activitățile lor nu sunt vizibile de multe ori, sunt rar recunoscute și susținute de către adulți. În acțiunile lor de apărare a drepturilor omului, CADO se confruntă cu anumite provocări suplimentare și sunt expuși unor riscuri specifice ca urmare a vârstei tinere.

” Prin activitățile lor, grupurile CADO, susținute de CIDDC, informează autoritățile despre existența Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului, provocările cu care se confruntă și nevoile de susținere suplimentară în activitatea lor. Fiind expuși mai multor riscuri din cauza lipsei unor mecanisme de protecție, sigure și adaptate copiilor, aceștia întâmpină mai multe obstacole care includ: lipsa accesului la informații, inclusiv cu privire la drepturile CADO; atitudinea adulților de a nu lua în serios CADO; abuzurile fizice și verbale, amenințări în mediile online și offline; piedici din partea adulților care îi pot demotiva să acționeze în calitate de CADO. Astfel, ne dorim o societate în care copiii care apără drepturile omului să fie recunoscuți, protejați și împuterniciți și, împreună, să creăm un mediu de siguranță în care copiii își pot desfășura activitatea în domeniul drepturilor omului.

De asemenea, **mai mulți copii apărători ai drepturilor omului (CADO)** au fost susținuți să prezinte situația CADO din Republica Moldova la următoarele evenimente internaționale și naționale:

- o Un băiat apărător al drepturilor omului a participat la Annual Day of Children Rights, unde a prezentat membrilor Consiliului ONU pentru Drepturile Omului dificultățile copiilor de a participa în procesul decizional la diferite niveluri.
- o Un băiat apărător al drepturilor omului a participat la cea de-[a 55-a sesiuni a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului](#), unde a prezentat situația copiilor apărători ai drepturilor omului.

„COPIII POT SĂ TRĂIASCĂ DEMOCRAȚIA ZI DE ZI, NU DOAR SĂ ÎNVEȚE DIN CĂRȚI DESPRE EA”

- o Un grup de 7 copii și 2 tineri (5F, 4B) au contribuit cu constatări și recomandări la [un raport privind apărătorii drepturilor omului, bazat pe opiniile a 100 de copii și tineri apărători ai drepturilor omului din 37 de state, inclusiv Republica Moldova.](#)²
- o 2 CADO (1F, 1B) alături de CIDDC au pledat pentru educația sexuală în școală în cadrul Marșului Feminist.
- o Un băiat din cadrul grupului CADO pentru educație sexuală a participat [într-un proces consultativ despre Educație Sexuală Comprehensivă, la nivel european.](#)

Darius, membru al Platformei Copiilor

implicat într-un proces consultativ despre educație sexuală comprehensivă, organizat de Consiliul Europei

² [A/HRC/37/51: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights defenders | OHCHR](#)

PROFESIONIȘTI ȘI PROFESIONISTE IMPLICAȚI/E ÎN ACTIVITĂȚI DE EDUCAȚIE FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ CUNOSC DREPTURILE COPIILOR ȘI LE INTEGREAZĂ ÎN ACTIVITĂȚILE EDUCATIVE ȘI ÎN INTERACȚIUNEA LOR CU COPIII

În 2024, CIDDC a contribuit la consolidarea capacităților a

1114

(1009F și 105B) de cadre didactice și manageriale de la toate nivelurile
(preșcolar, primar și secundar):

o 51 (50F și 1B) de cadre didactice de la toate nivelele de învățământ (preșcolar, primar și secundar), studenți și masteranzi ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, în contextul zilei Universale a Drepturilor Copilului, au participat în cadrul mesei rotunde „Educația privind drepturile copilului”, în urma căreia și-au îmbogățit cunoștințele despre domeniul drepturilor omului/copilului și abordarea bazată pe drepturi. În cadrul atelierului de formare **Educația prin, pentru și despre drepturile copilului** a fost un prilej valoros pentru reflecții asupra diverselor experiențe pedagogice legate de respectarea, protejarea și promovarea drepturilor copilului. Participanții au analizat progresele, dificultățile și oportunitățile întâlnite în proiectarea, facilitarea și evaluarea procesului educațional despre drepturile copilului.

o 503 (455F, 48B) de profesioniști și profesioniste din domeniul educației și-au dezvoltat competențele de a **recunoaște, proteja și împuternici Copiii Apărători ai Drepturilor Omului (CADO)**.

o 485 (433F, 52B) de profesori de Educație pentru societate și-au consolidat capacitățile de a oferi suport elevilor/ elevelor să înțeleagă ce este **propaganda, manipularea și dezinformarea**.

o 514 (459F, 55B) de cadre didactice la disciplina Educație pentru societate, psihologi și reprezentanți ai Organelor Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ) au participat în cadrul **Forumului Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului**, în urma căreia și-au dezvoltat cunoștințele și experiențele de aplicare a **abordării bazate pe drepturile copilului** în activitatea de zi cu zi.

ELABORAREA ȘI DISTRIBUIREA RESURSELOR DE SUPORT PENTRU ORGANIZAREA ȘI FURNIZAREA EDUCAȚIEI DE CALITATE PRIN, PENTRU ȘI DESPRE DREPTURILE COPILULUI:

Raportul copiilor

Intimitatea emoțională, cum mediul școlar și familial contribuie la dezvoltarea ei?

Setul de instrumente privind participarea copiilor în elaborarea legilor, inclusiv versiunea prietenoasă copilului.

Jocul stereotipurilor de gen -

metodă interactivă care poate fi folosită de facilitatori și facilitatoare în activități de conștientizare și educație privind prevenirea violenței în bază de gen și combaterea stereotipurilor de gen.

Traducerea și diseminarea **Ghidului „Punerea în practică a drepturilor copiilor apărători ai drepturilor omului”** în limba română și rusă.

8 video-uri informative din campania **„Înțelegem drepturile copilului!”**.

Livrarea de materiale didactice și de birotică, jocuri de masă și interactive în 20 de instituții din raioanele Glodeni, Telenești, Strășeni și Florești.

STIMULAREA DEZVOLTARII ȘI IMPLEMENTARII DE MECANISME INSTITUȚIONALE CARE INTEGREAZA ABORDAREA BAZATĂ PE DREPTURI

Adoptarea unei abordări bazate pe drepturile copilului este cea mai eficientă modalitate de a aduce schimbări pozitive și de durată pentru copii.
CIDDC a promovat principiile Convenției ONU privind Drepturile Copilului și, în mod special, drepturile ce țin de protecția și participarea copilului în cadrul diverselor grupuri de lucru și evenimente atât guvernamentale, cât și nonguvernamentale.

o Comisia Municipală pentru Protecția copilului aflat în dificultate – organ abilitat cu dreptul de a elibera avizul pentru aprobarea măsurilor de sprijin familial în scopul depășirii situațiilor de risc și al prevenirii separării copilului de familie, precum și al măsurilor de protecție a copilului separat de părinți;o Consiliului Consultativ pentru Adopții responsabil de avizarea prealabilă a deciziilor autorității centrale privind selectarea adoptatorului potrivit pentru copilul adoptabil în baza criteriilor aprobate de autoritatea centrală în cadrul procedurilor de adopție internațională;o Consiliul de experți și experte, Consiliul de presă.	o Subgrupul de lucru privind Protecția copilului condus de UNHCR și UNICEF din cadrul Planului regional de răspuns la situația refugiaților lansat de UNHCR;o Grupul de lucru pentru Educație condus de Ministerul Educației și Cercetării, UNICEF și UNHCR din cadrul Planului regional de răspuns la situația refugiaților lansat e UNHCR;o Grupul de lucru privind Participarea Copilului al Child Rights Connect (CRCt). Acest grup oferă sprijin CRCt și partenerilor la împuternicirea copiilor de a-și exercita drepturile la participare în conformitate cu Convenția ONU privind Drepturile Copilului;

ISTORIE DE SUCCES

Dana Lichii, psihologă: „Comunitățile și clasele în care sunt incluși copiii refugiați ucraineni au nevoie de suport și dezvoltare pentru a sprijini integrarea acestora”

Dana Lichii este psihologă și reprezentantă a serviciului de asistență psihopedagogică (SAP) din municipiul Bălți. Ea a realizat un set de consilieri psihologice cu copii, părinți/îngrijitori refugiați, pentru a explora în profunzime situația acestor copii, adaptarea lor în Moldova și provocările întâmpinate de ei și familiile lor.

Această istorie de succes reflectă progresele și realizările expertei și beneficiarilor din ultimele luni, evidențiind atât realizările, cât și nevoile copiilor și ale părinților. De asemenea, psihologa vine cu recomandări pentru viitoare intervenții și activități menite să sprijine integrarea lor.

„Majoritatea copiilor ucraineni s-au adaptat treptat la viața în Moldova, continuând să își trăiască copilăria în ciuda dificultăților de vârstă”

Pe parcursul anilor 2022-2024, Dana Lichii a oferit asistență psihologică copiilor, inclusiv copiilor refugiați în Republica Moldova în contextul războiului din Ucraina. Ședințele de consiliere aveau scopul să ofere suport psiho-emoțional copiilor, inclusiv copiilor refugiați și familiilor acestora.

„Inițial, consilierile psihologice s-au concentrat pe asistența în situații de criză, având în vedere trauma severă cauzată de războiul din Ucraina. După doi ani de intervenție, am observat o schimbare semnificativă în nevoile copiilor. Acum, consilierile sunt orientate spre identificarea și satisfacerea nevoilor lor specifice, reflectând o adaptare graduală la noua lor realitate. Majoritatea copiilor ucraineni s-au adaptat treptat la viața în Moldova, continuând să își trăiască copilăria în ciuda dificultăților de vârstă. Ei învață să își gestioneze emoțiile și să interacționeze cu alți copii din comunitate”, a explicat experta.

Progrese și realizări

În decursul celor doi ani de consiliere, psihologa a susținut copiii și familiile acestora să se integreze în comunitate, în mediul educațional și să-și aleagă parcursul profesional.

De asemenea, Dana a precizat cât de importante sunt resursele educaționale în procesul de incluziune al copiilor refugiați:

„Am lucrat cu copii de diferite categorii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale, asigurându-ne că au acces la resurse educaționale adecvate și servicii de suport. Am colaborat cu instituții precum SAP și OLSDI pentru a facilita integrarea lor școlară”, a împărtășit psihologa.

Consiliere în orientarea profesională a copiilor refugiați

În procesul de consiliere psihologică, psihologa a observat nevoia copiilor de suport în parcursul lor profesional. Copiii au solicitat asistență în orientarea în carieră și ghidare educațională:

„În ultima rundă de consiliere, am avut doi beneficiari care au solicitat asistență în orientarea și ghidarea educațională și în carieră. Am implementat un program interesant care le-a oferit oportunitatea de a se autocunoaște, de a-și analiza interesele și aptitudinile, de a explora ofertele educaționale și de a analiza piața muncii. Această experiență a fost pozitivă și valoroasă, evidențiind necesitatea de astfel de servicii pentru mai mulți tineri care se pregătesc să intre pe piața muncii”, a povestit psihologa.

Mai mult, specialistă a observat dificultățile cu care se confruntă copiii refugiați:

„Unii copii se confruntă cu probleme precum lipsa încrederii în sine, dificultăți de acceptare în grupuri și curențe în abilități socio-emoționale, care pot duce la conflicte și bullying. Aceste probleme au fost abordate cu succes prin intervenții ale consilierilor și colaborări cu terți”, a spus psihologa.

Mulți copii resimt în continuare traumele cauzate de război

În cadrul consilierilor psihologice cu diferiți copii, părinți/ îngrijitori refugiați, psihologa a observat dificultățile cu care se confruntă acești copii și familiile acestora, precum stresul continuu, dificultăți în integrarea socială, resurse educaționale insuficiente, nevoia de suport emoțional atât pentru copii, cât și pentru părinții/ îngrijitorii acestora.

„Mulți dintre acești copii încă resimt traumele cauzate de război, continuând să le afecteze starea emoțională și comportamentul. Este crucial să continuăm să le oferim suport psihologic specializat pentru a depăși aceste traume.

De asemenea, adolescenții întâmpină dificultăți în integrarea completă în comunitatea locală din cauza diferențelor culturale și lingvistice. Sunt necesare programe și activități care să faciliteze integrarea socială și dezvoltarea abilităților de interacțiune”, a povestit Dana Lichii.

Experta susține că deși a realizat progrese, mai sunt necesare resurse pentru copiii refugiați și familiile acestora:

„Sunt necesare mai multe resurse și suport pentru a asigura integrarea eficientă a copiilor refugiați și părinții/ îngrijitorii acestora. Proiectele educaționale incluzive și intervențiile personalizate sunt esențiale pentru a răspunde diversității nevoilor.”

Experta a realizat consiliere psihologică direct pentru copii, inclusiv pentru părinții/ îngrijitorii acestora:

„Am constatat că părinții adesea nu au suficiente abilități parentale, cum ar fi comunicarea empatică, stabilirea limitelor și disciplinarea pozitivă. Criza războiului, lipsa de competențe și nivelul crescut de stres contribuie la neînțelegeri între părinți și copii și la aplicarea unor pedepse care pot avea consecințe negative asupra copiilor. Este esențial să dezvoltăm programe de sprijin pentru părinți care să le ofere instrumentele necesare pentru a depăși aceste provocări”, a împărtășit profesionista.

RECOMANDĂRI PRIVIND INCLUZIUNEA COPIILOR REFUGIAȚI ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN MOLDOVA

Dana Lichii consideră că acest program de consiliere psihologică a fost extrem de util și binevenit pentru familiile refugiate în Republica Moldova și a venit cu mai multe recomandări:

- o Continuarea și extinderea programelor de consiliere psihologică și orientare în carieră pentru a răspunde nevoilor copiilor refugiați. Dezvoltarea de inițiative care să sprijine integrarea socială și educațională a acestora;
- o Implementarea programelor educaționale care să dezvolte abilități de identificare și gestionare a violenței și comportamentelor riscante, precum și competențe de reziliență emoțională; Crearea programelor destinate sprijinirii părinților în dezvoltarea abilităților parentale, comunicarea empatică și aplicarea disciplinării pozitive. Acestea ar trebui să includă sesiuni de formare și suport pentru a reduce stresul și conflictele familiale;
- o Crearea de programe de formare și sensibilizare pentru cadrele didactice și comunități pentru a sprijini incluziunea copiilor refugiați. Activitățile de dezvoltare comunitară și școlară sunt esențiale pentru crearea unui mediu incluziv și sigur;
- o Implementarea proiectelor educaționale și recreative care să încurajeze integrarea socială și dezvoltarea personală. Acestea pot include cluburi școlare, ateliere de dezvoltare personală și evenimente culturale care să promoveze diversitatea și incluziunea;
- o Lansarea campaniilor de conștientizare în comunitate pentru a educa publicul și cadrele didactice despre provocările și nevoile copiilor refugiați. Aceste campanii ar trebui să abordeze teme precum empatia, diversitatea și importanța incluziunii.

Dana Lichii a realizat peste 40 de consilieri psihologice cu mai mulți copii ucraineni refugiați în Republica Moldova. Consilierile au fost organizate în cadrul proiectului *„Răspuns de urgență pentru satisfacerea necesităților de bază ale refugiaților și comunităților gazdă afectate de criza din Ucraina în Moldova prin furnizarea nevoilor de bază, educație, protecție și servicii MHPSS”, implementat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) cu suportul financiar oferit de World Vision și Aktion Deutschland Hilft (ADH), în perioada martie – septembrie 2024.*

CAMPANII DE IMPACT

DEZVOLTATE ȘI PROMOVATE

DE PLATFORMA COPIILOR

o Campania **„Educația sexuală: un drept - nu o rușine!”**, implementată în perioada martie-mai 2024, s-a adresat autorităților, profesioniștilor din educație și sănătate, părinților, îngrijitorilor și reprezentanților legali ai copiilor, având ca scop creșterea gradului de conștientizare asupra necesității educației sexuale bazate pe drepturile și nevoile reale ale copiilor. Campania a avut un impact de 14.997 de persoane.

o Campania **„Rolul și acțiunile copiilor apărători ai drepturilor omului”** a fost o inițiativă de informare privind activitățile desfășurate de CADO și importanța rolului acestora în societate. Campania, distribuită în perioada martie-septembrie 2024, a abordat atât drepturile, cât și provocările cu care se confruntă CADO în Republica Moldova. Campania a fost destinată copiilor, pentru a-i informa și a-i împuternici să acționeze ca apărători ai drepturilor omului, și a avut un impact de 10.810 persoane.

o Campania **„Implicarea copiilor în elaborarea legilor!”** a fost o campanie de informare menită să promoveze importanța unui proces legislativ participativ pentru copii. Aceasta a subliniat necesitatea consultării opiniilor copiilor și luarea acestora în considerare atunci când o lege îi afectează direct sau indirect. Campania a fost desfășurată în perioada august – octombrie 2024, având ca public țintă atât copiii, cât și titularii de obligații implicați în procesul legislativ. Conținutul din campanie a apărut de 9152 ori pe ecranele audienței noastre.

o Campania **„Înțelegem drepturile copilului!”**, implementată în perioada decembrie 2024, a avut ca obiectiv principal promovarea înțelegerii corecte a drepturilor copilului în rândul adulților și copiilor, prin materiale educative și explicative care clarifică importanța respectării acestora pentru a dezvoltare armonioasă a copilului. Campania a adunat peste 15 000 vizionări. Aceasta a inclus opt videoclipuri educative destinate adulților și opt postări grafice

informative pentru copii, abordând teme precum: dreptul la protecție față de abuz, dreptul la viață privată, dreptul la opinie și participare, și dreptul la educație. Mesajele principale ale campaniei au subliniat importanța drepturilor copilului ca necesitate esențială, nu un moft, și au combătut stereotipurile legate de responsabilitățile copiilor.

RELAȚII CU MASS-MEDIA

Știri despre participarea Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului în procesul legislativ:

[Copiii apărători ai drepturilor omului vor fi implicați în procesul legislativ](#) - Parlamentul Republicii Moldova

[Vocea copiilor apărători ai drepturilor omului ajunge în Parlamentul de la Chișinău](#) - Vocea Poporului

[Participarea copiilor în procesele legislative discutată la o ședință de lucru organizată de Parlament, cu participarea Ombudsmanului pentru drepturile copilului, Vasile Coroi](#) - Avocatul Poporului

[Copiii apărători ai drepturilor omului vor fi implicați în procesul legislativ](#) - Noi.md

Podcast despre [participarea copiilor în procese politice și activism civic](#) la Laboratorul social, Europa Liberă Moldova

[Parlamentul a găzduit o ședință dedicată participării copiilor în procesul legislativ](#) - TVR Moldova Moldova

[Ședință de lucru privind participarea copiilor în procesul de elaborare a legilor, organizată de Comisia protecție socială, sănătate și familie în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului](#) - Privesc.eu

Știri despre campania „Educația sexuală: un drept, nu o rușine” și raportul copiilor pe portalul de știri pentru tineri Diez și [Radio Noroc](#)

Podcast despre [prevenirea și combaterea fenomenului de bullying](#) în instituțiile de învățământ la Emisiunea Descifrat, Agora Moldova

Știri despre Evenimentul Final „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” la Cinema1

RAPORT FINANCIAR

Nr.	Finanțatori	Sold 2023		Primit		Cheltuit		Sold 2024	
		EUR	MDL	EUR	MDL	EUR	MDL	EUR	MDL
1	Ambasada Germaniei în Republica Moldova	0,00	0,00	82 400,00	1 581 118,50	82 400,00	1 581 118,50	0,00	0,00
2	Caritas Vienna	325,63	6 303,31	0,00	0,00	325,63	6 303,31	0,00	0,00
3	Solidarites International	30 151,43	583 653,30	8 809,43	168 926,99	38 960,86	752 580,29	0,00	0,00
4	Ville de Geneve	0,00	0,00	19 410,00	367 450,71	19 410,00	367 450,71	0,00	0,00
5	Pestalozzi Children's Foundation	63,77	1 234,50	0,00	0,00	63,77	1 234,50	0,00	0,00
6	Consiliul Europei	113 697,83	2 200 894,51	8 000,00	152 786,40	72 667,55	1 406 876,83	49 030,28	946 804,08
7	Soroptimist International	4 997,70	96 742,46	5 915,45	114 990,39	9 637,31	187 095,66	1 275,84	24 637,19
8	ERIKS Development Partner	12 471,89	745 888,88	102 877,00	1 975 140,42	141 409,50	2 721 029,30	0,00	0,00
9	Guido Feger Foundation	5 137,77	99 453,96	0,00	0,00	4 517,82	87 482,35	619,95	11 971,61
10	Ograda Noastră	3 868,16	74 877,54	0,00	0,00	3 868,00	74 877,54	0,00	0,00
11	Ministerul Finanțelor, Trezoreria de stat	133,09	2 576,21	132,08	2 544,50	265,17	5 120,71	0,00	0,00
12	Plan International	0,00	0,00	103 684,87	2 002 430,36	47 019,77	908 193,22	56 665,10	1 094 237,14
13	UNFPA	0,00	0,00	51 273,00	983 313,78	51 273,00	983 313,78	0,00	0,00
14	Salvati Copii Romania	14 089,01	272 726,58	0,00	0,00	14 089,01	272 726,58	0,00	0,00
15	APSCF	110,41	2 137,21	91 292,94	1 739 522,20	91 403,35	1 741 659,41	0,00	0,00
16	WORLD VISION	3 587,66	69 447,85	204 822,78	3 958 365,55	164 785,09	3 185 381,76	43 625,35	842 431,64
	TOTAL	214 694,96	4 155 936,31	678 617,55	13 046 589,80	742 095,99	14 282 444,45	151 216,52	2 920 081,66

Centrul de Informare și Documentare
privind Drepturile Copilului

Adresa: Str. Eugen Coca, 15, Chișinău,
Republica Moldova, MD-2008

Tel./Fax: (+373 22) 747813, 716598, 744600

Email: office@ciddc.md

<https://www.drepturilecopilului.md/>

<https://www.facebook.com/ciddc/>

<https://www.facebook.com/platformacopiilor/>

https://www.instagram.com/platforma_copiilor/

https://www.tiktok.com/@platforma_copiilor

<https://monitor.drepturilecopilului.md/>